

Bruselj, 27. maj 2026
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0571 (APP)

9146/26
ADD 1

CADREFIN 211
FIN 662
POLGEN 118

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Večletni finančni okvir (2028–2034)
– *orientacijska razprava*
– *Izjava Bolgarije, Češke, Estonije, Grčije, Hrvaške, Italije, Latvije, Litve, Madžarske, Malte, Poljske, Portugalske, Romunije, Slovaške, Slovenije in Španije*

Skupna izjava Prijateljev kohezije o večletnem finančnem okviru za obdobje 2028–2034 (BG, CZ, EE, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SK)

Večletni finančni okvir (VFO) za obdobje 2028–2034 je strateški instrument za uresničevanje naših skupnih ciljev in naše ambiciozne vizije o prihodnosti EU. **Za konkurenčnejšo, uspešnejšo, močnejšo in varnejšo Evropo potrebujemo dovolj sredstev, da bi lahko uresničili naše politične ambicije v tej novi geopolitični realnosti.**

Naslednji VFO mora še naprej zagotavljati **dovolj sredstev za politike, ki temeljijo na obveznostih iz Pogodb, na primer kohezijsko politiko, skupno kmetijsko politiko (SKP) in skupno ribiško politiko (SRP)**, saj imajo te ključno vlogo pri spodbujanju konvergence, gospodarske rasti in prehranske varnosti. Hkrati bi moral naslednji VFO **podpirati utrjevanje strateške avtonomije EU ter še naprej krepiti konkurenčnost EU**, njen podnebni in digitalni prehod, varnost in obrambo ter produktivnost in inovacije, obenem pa zagotavljati trdno podlago za popolnoma povezan enotni trg. **Odzvati** se mora tudi **na nove izzive**, kot so varnostna tveganja, motnje v svetovni trgovini, energetske prehode in varnost ter migracije, kot odraz geopolitičnih razmer. Zato je obseg VFO, kakršnega predlaga Komisija, podlaga za razpravo o tem, kako učinkovito obravnavati finančne potrebe Unije.

V predlogu Komisije so kohezijska politika, SKP in SRP edine politike, pri katerih so prisotna realna zmanjšanja, čeprav je novi VFO v splošnem večji. Te politike znatno prispevajo h ključnim ciljem EU, njihovi, na Pogodbah temelječi cilji pa so še vedno povsem relevantni. **Kohezijska politika in SKP sta za državljane in državljanke EU najbolj vidni unjski politiki.**

V zvezi s tem **pozivamo k povečanju sredstev, ki so državam članicam dodeljena v okviru razdelka 1 za politike, temelječe na Pogodbah.**

Za načrtovanje teh dodelitev, zlasti na začetku programskega obdobja in ob vmesnem pregledu, bi morale biti še naprej v celoti pristojne države članice. Predlagani usmerjevalni mehanizem ne sme vplivati na pristojnosti držav članic na področju načrtovanja. Čeprav lahko instrumenti deljenega upravljanja temeljijo na predlaganem referenčnem okviru, se priporočila ne bi smela samodejno spremeniti v obveznosti, saj bi bilo to v nasprotju z načelom deljenega upravljanja in lokalnega pristopa.

Za zagotovitev učinkovite porabe sredstev EU v okviru deljenega upravljanja so **nujno potrebni realistični in ugodni izvedbeni pogoji**, da bi podprli dolgoročne naložbe in zelo kakovostne odhodke. To terja **ohranitev pravila N+3** za sprostitev obveznosti, uravnotežene profile obveznosti in plačil ter ustrezne **ravni predhodnega financiranja in sofinanciranja s strani EU** za ukrepe **SKP in SRP, kohezijsko politiko, vključno** z naložbami **Kohezijskega sklada**, in sklade za **notranje zadeve**. Istočasno pa kohezijska politika ne bi smela postati sistematično krizno orodje, ki bo nadomeščalo druge tonamenske instrumente EU: zmanjšati bi bilo treba predlagano 10-odstotno rezervo za krize; ponovno načrtovanje tekočih ukrepov iz načrta bi moralo biti za državo članico še naprej prostovoljno, hkrati pa bilo treba zagotoviti dostop do rezerve za krize in Instrumenta EU. Poleg tega bi bilo treba kohezijski politiki dodeliti ustrezna in zanesljiva sredstva za vse kategorije regij.

Podpiramo, da se **razdelek 2** osredotoča na **konkurenčnost**. V zvezi z **Evropskim skladom za konkurenčnost priznavamo, da ima načelo odličnosti osrednjo vlogo in ga je treba v celoti preučiti po EU**. Zato je nujno zagotoviti učinkovit in vključujoč dostop, da **se okrepi splošna konkurenčnost po vsej EU**. Za povečanje udeležbe in spodbujanje krepitve zmogljivosti po EU bi bilo treba uvesti posebne ukrepe, da bi manj izkušeni subjekti lažje dostopali do konkurenčnih razpisov, s **posebnim poudarkom na MSP**, ki so hrbtenica gospodarstva EU. Poleg tega bi bilo treba v zvezi z **Instrumentom za povezovanje Evrope** – spričo tega, koliko prispeva k potenciranju enotnega trga in h krepitvi odpornosti EU – zagotoviti tudi **ugodnejše izvedbene pogoje**, recimo 85-odstotno stopnjo sofinanciranja s strani EU za države članice, katerih BND na prebivalca ne dosega povprečja EU27.

Prijatelji kohezije so pripravljani razpravljati o predlogih za **nove vire lastnih sredstev**, ki bi učinkovito zmanjšali pritisk na proračune držav članic. Te razprave pa se morajo navezovati na splošna pogajanja o VFO. Vsakršni novi viri lastnih sredstev **morajo biti pristni, pravični in preprosti in ne smejo biti regresivni**.

Odprava rabatov, povezanih z lastnimi sredstvi iz naslova BND¹, je nujna – ni nikakršnega političnega ali ekonomskega razloga, da bi se ponovno uvedli na prihodkovni strani proračuna EU. Ne smemo spregledati dodane vrednosti enotnega trga in EU kot celote ter učinkov prelivanja, ki jih ima proračun EU.

Ena od možnosti za financiranje naložb in evropskih javnih dobrin, ki so bistvene za dolgoročno strateško avtonomijo, bi morala biti **shema za bolj postopno odplačevanje v sklopu Next Generation EU in novo skupno zadolževanje za podporo v obliki posojil** (kot je Catalyst Europe), saj bi s tem zagotovili, da bo lahko VFO učinkovito obravnaval spreminjajoče se izzive in prednostne naloge Unije.

Prijatelji kohezije so pripravljeni konstruktivno prispevati k sklenitvi uravnoveženega kompromisa, ki bo koristil celotni Evropski uniji. Naš skupni cilj je imeti **sodoben** proračun, ki se bo **odzival na različne potrebe držav članic in regij.**

¹ V skladu s sedanjim sklepom o virih lastnih sredstev veljajo bruto znižanja letnih prispevkov iz naslova BND do konca leta 2027.